

Vergaderjaar 1991-1992

21 073

Bepalingen met betrekking tot het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Wet hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek)

Nr. 96

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Zoetermeer, 14 maart 1992

Tijdens de eerste termijn van de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel W.H.W. op 18, 19 en 20 februari 1992 werd een aantal vragen gesteld over **de invoering van de systematiek van centrale aanmelding en gewogen loting in het hoger beroepsonderwijs**. Ik zegde daarop toe een schets te geven van de overgang van het toelatingsregime, en over eventuele knelpunten daarbij overleg te voeren met de hogescholen. Hierbij informeer ik u over de beoogde invoering en uitvoering van de nieuwe toelatingsregelingen.

Invoering van een formeel «toelatingsrecht» tot het h.b.o., overeenkomstig de situatie in het w.o., was reeds opgenomen in de in 1985 door de Staten-Generaal aanvaarde Wet op het hoger beroepsonderwijs (Stbld. 80, 1985). In de invoeringswet W.H.B.O. (Stbld. 273, 1986) werd het toelatingsrecht en de daarbij behorende invoering van centrale aanmelding en gewogen loting in het h.b.o. echter tijdelijk opgeschort. Met de W.H.W. worden de toelatingsregimes voor h.b.o. en w.o. nu daadwerkelijk geharmoniseerd. Afstemming van toelatingsregimes is een logische stap bij de vormgeving van één wettelijk stelsel voor het hoger onderwijs en brengt bovendien een aanmerkelijke vereenvoudiging voor de student met zich mee.

De ervaringen met het stelsel van centrale aanmelding en gewogen loting in het w.o. zijn goed te noemen. Het stelsel functioneert naar behoren en de uitvoeringsorganisatie van de Informatiseringsbank te Groningen is op haar taak berekend.

Dit neemt niet weg dat belangrijke wijzigingen als de invoering van centrale aanmelding en plaatsing voor het h.b.o. een zorgvuldige aanpak behoeven. Temeer daar de W.H.W. nog enkele andere wijzigingen van de toelatingsregelingen met zich meebrengt.

De Informatiseringsbank is daarom steeds nauw betrokken geweest bij de uitwerking van het wetsvoorstel. Dit heeft onder meer geleid tot een aantal meer en minder ingrijpende aanpassingen van het wetsvoorstel in de nota's van wijziging om de uitvoerbaarheid te vergroten. Voornaamste

wijziging was het gelijkstellen van de aanvangsdatum van het studiejaar voor h.b.o. en w.o. op 1 september. Deze verschuiving van de aanvangsdatum van het studiejaar voor het h.b.o. is nodig vanwege de centrale loting en plaatsing gedurende de zomermaanden, na het bekend worden van de eindexamenresultaten. In de bijlage bij deze brief treft u een chronologisch overzicht aan van de procedures met betrekking tot de centrale aanmelding, gewogen loting en inschrijving van studenten bij opleidingen met een numerus fixus. Artikel 46, tweede lid voorziet in het stellen van nadere regels met betrekking tot de uitvoering van de systematiek van gewogen loting.

De zorg die bij de voorbereiding van het wetsvoorstel is besteed aan de uitvoerbaarheid van de regelingen sterkt mij in de overtuiging dat invoering van centrale aanmelding en gewogen loting in het h.b.o. zonder grote moeilijkheden zal kunnen plaatsvinden. Daarbij bestaat in het invoeringstraject de ruimte voor de hogescholen om zich optimaal in te stellen op de gewijzigde omstandigheden. In artikelen 15.17 en 15.18 is neergelegd dat het nieuwe toelatingsregime eerst van toepassing is in het tweede studiejaar na inwerkingtreding van de W.H.W. Voordien bestaat m.a.w. nog de gelegenheid te bezien waar knelpunten dreigen te ontstaan. Ik herhaal in dit verband graag mijn toezegging om over het oplossen van dergelijke knelpunten met het h.b.o. te overleggen. Deze knelpunten kunnen worden meegenomen bij het opstellen van de nadere regels met betrekking tot de uitvoering van de systematiek van gewogen loting, krachtens artikel 46, tweede lid.

De minister van Onderwijs en Wetenschappen,
Dr. ir. J. M. M. Ritzen

Chronologisch overzicht toelating bij opleidingen met een numerus fixus

Bij de toelating tot opleidingen met een numerus fixus zijn de volgende twee procedures van bijzonder belang:

- het vaststellen van de opleidingscapaciteit door de overheid in het geval van een arbeidsmarktfixus, of door de instelling in het geval van een instellingsfixus;
- de centrale aanmelding van studenten.

Als de capaciteit onvoldoende is om alle studenten te plaatsen, moet er worden geloot alvorens de studenten kunnen worden ingeschreven. In het geval van een landelijk capaciteitstekort moeten de instellingen uitvoering geven aan de 125% regeling.

Hieronder worden de belangrijkste stappen geschetst, die van belang zijn voor de toelating tot opleidingen met een numerus fixus.

1. Vanaf medio december tot 1 mei moeten studenten die voor het eerst een studie in het hoger onderwijs volgen zich aanmelden bij de Informatiseringsbank te Groningen (IB). De student kan daarbij maximaal 4 voorkeuren kenbaar maken. Overigens kan de student indien hij niet kan worden geplaatst op een plaats van voorkeur alsnog geplaatst worden op een andere opleiding in het hoger onderwijs.

2. Op 1 december van het jaar doet de instelling opgave van de capaciteit van een opleiding voor het volgende studiejaar. Die capaciteit bedraagt tenminste 75% van de gemiddelde instroom van studenten en auditoren in de voorafgaande drie studie jaren.

3. Op 31 januari maakt de IB een eerste prognose voor de instellingen van de aanmelding van studenten op grond van de dan ontvangen vooraanmeldingen.

4. Indien uit de prognose blijkt dat voor een opleiding een tekort aan capaciteit gaat ontstaan, kan de instelling de opgave bijstellen.

5. Rond 1 maart zijn de meeste aanmeldingen binnen en is de IB in staat om de instellingen de resultaten mee te delen van een meer accurate confrontatie van vraag en aanbod.

6. Indien uit de confrontatie blijkt dat bij een opleiding sprake is van een landelijk capaciteitstekort, is de instelling gehouden de capaciteit uit te breiden tot maximaal 125% van het gewogen gemiddelde van de instroom van studenten en auditoren in de voorafgaande twee studie jaren plus de aanvankelijke capaciteitsopgave voor dat jaar.

7. Op 1 april zijn de opleidingen bekend waarvoor een numerus fixus zal gelden. Daarbij kunnen twee verschillende gevallen optreden; (1) opleidingen waar op grond van artikel 46 alléén aan één of enkele instellingen een fixus geldt («instellingsfixus»), of; (2) opleidingen waar op grond van artikel 46a of artikel 48 een landelijke capaciteitsbeperking geldt.

8. Op 1 mei sluit de aanmelding voor opleidingen met een numerus fixus. Studenten die zich na deze datum aanmelden kunnen dus niet meer meedoen met de gewogen loting. Voor opleidingen zonder numerus fixus blijft aanmelding na 1 mei uiteraard wel mogelijk: er geldt immers toelatingsrecht.

9. Vanaf 1 juli kan de IB op grond van de bekende resultaten van eindexamens en herexamens v.o. een aanvang maken met de eerste inlotingsronde. De resultaten van deze eerste ronde komen vanaf de tweede week van juli beschikbaar.

10. Jaarlijks maakt ongeveer 15% van de studenten geen gebruik van het inlotingsbewijs van de eerste lotingsronde. De op die wijze vrijgekomen plaatsen worden in de volgende, tweede lotingsronde aan die studenten toegewezen die op grond van de eerste selectieronde het eerste aan de beurt zijn. De resultaten van de tweede inlotingsronde worden op zijn vroegst vanaf de vierde week van juli bekend gemaakt.

11. Opvallende plaatsen worden continu conform de geschetste procedure opgevuld. Op 1 oktober wordt de inlotingsprocedure normaliter beëindigd.

12. Studenten die zijn uitgeloot voor een opleiding met een landelijke fixus worden veertien dagen na bericht van uitloting meegenomen in de procedure voor de studierichting van tweede voorkeur. Indien de studie van tweede voorkeur geen numerus fixus heeft kunnen zij door de instelling worden ingeschreven. Indien zij ook worden uitgeloot voor de opleiding van tweede voorkeur kunnen uitgelote studenten zich inschrijven voor een opleiding waarvoor geen numerus fixus geldt.

13. Voor opleidingen met een «instellingsfixus» wordt door de lotingsprocedure bepaald of de student kan gaan studeren aan de instelling van eerste of tweede voorkeur. Indien de student aan beide instellingen wordt uitgeloot, kan hij zich altijd nog laten inschrijven aan een instelling waar voor die opleiding geen numerus fixus geldt.